

ادامه از صفحه ۶

کهریزک کابوس ناتمام

احمدی‌مقدم گفته بود: «من هم در آن جلسه عنوان کردم ضبط کنید و بنویسید که من مخالف هستم و مخالفت ناجا نیز ثبت شد». حرف‌های احمدی‌مقدم با واکنش‌های مختلف مواجه شد. سعید مرتضوی حرف‌های احمدی‌مقدم را تکذیب کرد و نیروی انتظامی را مسئول برخورد تند با تظاهرکنندگان دانست. پدر مرحوم محمد کامرانی، هم به روزنامه «شرق» گفت: «کاش فرمانده نیروی انتظامی، این اظهارات را قبل از برگزاری جلسه دادگاه رسیدگی به پرونده آقای مرتضوی مطرح کرده بود».

پدر مرحوم امیر جوادی‌فر، نیز گفته بود از احمدمقدم باید پرسید چرا چهارسال‌پیش این حرف‌ها را نزد!

همه راه‌ها به مرتضوی ختم می‌شود

اما این سعید مرتضوی کیست که بعد از اتفاقات سال ۸۸ محبوب دولت احمدی‌نژاد می‌شود؟ سعید مرتضوی ۴۹ ساله، متولد تفت یزد است. او بعد از پایان تحصیلات دانشگاهی، در ابتدا دادرس دادگاه عمومی شهر بایک بود و بعدها به ریاست دادگاه حقوقی این شهر رسید. در سال ۷۳ و در ۲۷ سالگی به ریاست شعبه ۹ دادگاه عمومی تهران منصوب شد و مدتی بعد، به شعبه ۳۴ مجتمع قضائی کارکنان دولت رفت. اما عنوانی که نام قاضی مرتضوی را بر سر زبان‌ها انداخت، ریاست او بر شعبه ۱۴۱ دادگاه مطبوعات بود. مرتضوی در آن دوران تعداد زیادی از روزنامه‌ها را توقیف کرد، او همچنین از اردیبهشت ۱۳۸۲ مسئولیت دادستانی عمومی و انقلاب تهران را عهده‌دار شد. سعید مرتضوی پس از انتصاب آیت‌الله صادق لاریجانی به سمت ریاست قوه قضائیه از دادستانی تهران کناره‌گذاشته شد و به سمت معاون دادستان کل کشور منصوب شد. اما در شهریور ۸۹ با حکم دادگاه انتظامی قضات، به‌خاطر حوادث کهریزک به همبراه دو مقام قضائی دیگر از سمت خود تعلیق شد. او که در دی ماه ۸۸ از سوی محمود احمدی‌نژاد به عنوان رئیس ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز منصوب شده بود، علی‌اکبر حیدری‌فر، دادباری که دستور انتقال بازداشت‌شدگان به بازداشتگاه کهریزک را داده بود را به‌عنوان مشاور خود در این ستاد منصوب کرد. این اولین انتصاب مرتضوی در یک پست دولتی پس از عزل از دستگاه قضائی بود؛ اما با اعتراض نمایندگان مجلس هشتم مواجه شد. ۵۷ نفر از نمایندگان مجلس در نامه‌ای به آیت‌الله آملی‌لاریجانی و محمود احمدی‌نژاد خواستار برکناری مرتضوی از هرگونه منصب دولتی شدند. آنها خطاب به قوه قضائیه هشدار دادند مبدأ «متهم به امریت فاجعه کهریزک» از تعقیب جدی و بی‌طرفانه مصون بماند. همچنین در این نامه به احمدی‌نژاد اعتراض کردند چرا مرتضوی که اتهامات مهمی علیه او مطرح است را در پست مهمی گذاشته است. اما سعید مرتضوی تا سه سال بعد در این ستاد باقی ماند. او در دوران ریاست خود خواستار اجرای حکم اعدام برای قاچاقچیان کالا و ارز شده بود. اما به‌نظر می‌رسد حمایت احمدی‌نژاد از مرتضوی از قبل از این انتصاب شروع شده بود، آنجا که احمدی‌نژاد بعد از اتفاقات سال ۸۸ در سخنرانی پیش از خطبه‌های نماز جمعه تهران از سناریوی دشمن که از «وابستگی به جریان برانداز» انجام‌شده، گفت و اعلام کرد ساحت نیروهای انقلاب و نیروهای امنیتی، نظامی و اطلاعاتی از این کارهای شرم‌آور مبرااست، حرف‌هایی که با واکنش علی‌مطهری روبه‌رو شد و او این سخنران را در تعارض با بیانات رهبر معظم انقلاب خواند و گفت مقصود احمدی‌نژاد را درنیافته است. زیرا رهبر انقلاب حتی نسبت به وابستگی این افراد به خارج نیز ابراز تردید کردند. سعید مرتضوی در اسفند سال ۹۰ به ریاست سازمان تأمین اجتماعی منصوب شد، در نهایت همین موضوع باعث استیضاح وزیر کار دولت دهم در ۱۵ بهمن ۹۱ شد. روزی که از آن به عنوان «یکشنبه سیاه» یاد شده است. احمدی‌نژاد در این جلسه فیلمی را که به‌صورت مخفیانه از جلسه محلمان توسط سعید مرتضوی گرفته شده بود، نشان داد. سرانجام وزیر کار برکنار شد و دو روز بعد سعید مرتضوی دستگیر شد که البته بازداشت او یک روز بیشتر طول نکشید. اما بالاخره در تاریخ هشتم اسفند ۹۱ دادگاه عاملان قتل سه زندانی بازداشتگاه کهریزک در

سازمان قضائی نیروهای مسلح ایران در هشت جلسه غیرعلنی برگزار شد و در تاریخ ۹ تیر ۸۹، حکم دادگاه مبنی بر قصاص دو متهم، حبس، پرداخت دیه و جزای نقدی، انفصال موقت از خدمت و تحمل شلاق برای ۹ نفر دیگر و تبرئه یکی از متهمان صادر شد. بازماندگان گفتند راضی به اعدام دو استوار نیروی انتظامی که به جرم «مباشرت در قتل» به قصاص محکوم شدند نیستند، اما خواهان محاکمه و مجازات «آمران» قتل فرزندانشان هستند. در رسیدگی مجدد پرونده سعید مرتضوی در سال ۹۴ هم، دیوان‌عالی کشور او را از دو اتهام تنظیم گزارش دروغ و معاونت در قتل تبرئه کرد؛ حکم انفصال دائم از خدمات قضائی و انفصال پنج‌ساله از خدمات دولتی را نیز تأیید کرد. اما این پایان کار مرتضوی نیست. خانواده محسن روح‌الامینی همچنان شکایت خود را از او درباره میاشرت در قتل پیگیری می‌کنند. نزدیک مترو رسیده‌ایم، پیرمرد با لهجه شیرین کردی همچنان درحال حرف‌زدن است. چند مکان معروف در جاده را نشان می‌دهد. آسایشگاه سالمندان، اولین کارخانه قند ایران، پزشکی قانونی و مرکز بازافت زباله‌های شهر تهران، اما مشخص است که ذهنش هنوز در همان یادگان است. از امروز، آن جاده و آن یادگان برای او هم معنی متفاوتی پیدا کرده است. جلوی مترو پیاده می‌شوم، کرایه را به‌سختی و در میان تعارف‌های او حساب می‌کنم و از کرای آفتاب

به مترو کهریزک پناه می‌برم. برای من سخت بود از پیرمرد مهربان کرمانشاهی بی‌رسم باز هم در آن مسیر مسافرنکشی خواهد کرد یا نه.

۴ روز سخت

صلاح نیکیبخت حقوق‌دان و وکیل دادگستری

نام کهریزک نخستین‌بار زمانی در اذهان عمومی مطرح شد که در دولت اول محمود احمدی‌نژاد منطقه خاک سفید در شرق تهران از وجود قاچاقچیان مواد مخدر پاک‌سازی شد و افراد مقیم در این منطقه را که سابقه شرارت یا پخش مواد مخدر داشتند به این مکان – که درواقع چند کانکس بزرگ بود – منتقل کردند. در این مکان با افراد بازداشتی به‌عنوان ارادل و اوباش برخوردهایی شد که همان‌زمان مورد اعتراض سازمان‌های مردم‌نهاد می‌گرفته و از حقوق زندانیان واقع شده. این کار که به نام ایجاد امنیت در شهر و به دستور دادستان وقت تهران انجام شد، دیری نپایید که به ضد خود تبدیل شد و با توجه به اعتراضاتی که به نحوه برخورد با این افراد (از جمله آفتابه به گردن‌آویختن و گرداندن در سطح شهر) می‌شد، با دستور ریاست وقت قوه قضائیه بازداشتگاه کهریزک تعطیل و مقرر شد از این محل تنها برای نگهداری افراد شرور و سابقه‌دار و خطرناک استفاده شود. باین‌حال این دستور به طور کامل اجرا نشد و با افرادی که در آن محل بودند رفتارهایی صورت می‌گرفت که گاه‌وبیگاه به بیرون درز کرده و از جمله بارها در گزارش‌های انجمن حقوق دفاع از زندانیان منعکس می‌شد.

پس از حوادث انتخابات ریاست‌جمهوری دهم در ۱۸ تیرماه ۸۸، از عده‌ای معترضان را در سطح شهر جمع کرده و آنان را به ستاد پلیس امنیت در محل ستاد ژاندارمری سابق منتقل کرده و در روز جمعه ۱۹ تیر به کهریزک منتقل کردند. این کار به اصرار دادستان وقت تهران و به دستور آقای حیدری‌فر، دادیار دادسرای انقلاب تهران و بدون انجام تحقیق لازم از آنان صورت گرفت به‌گونه‌ای که بر اساس فرم کلی‌ای که از قبل آماده شده بود، برای حدود ۱۴۰ نفر از این افراد قرار بازداشت موقت صادر شد. آنان به کانکس‌هایی با فضای محدود و شرایط غیرعادی که محل نگهداری افرادی به نام ارادل و اوباش خوانده می‌شد منتقل شدند. آنچه در کهریزک رخ داد و مقامات ارشد کشور از آن به‌عنوان «فاجعه» نام بردند برای من به‌عنوان یکی از وکلای مدافع اولیای‌دم جان‌باختگان، به حدی دردناک است که هرگاه وارد «خط یک» مترو می‌شوم و نام کهریزک را روی مبدأ یا مقصد می‌بینم، بی‌اختیار منقلب می‌شوم. در چهار روزی که بازداشت‌شدگان در این محل بودند وقایعی رخ داد که در نهایت به مرگ چهار نفر و مصدومیت عده‌ای منجر شد. این بازداشتگاه به دستور عالی‌ترین مقام کشور تعطیل شد.

محل کانکس هم سوله‌ای بوده است که هوای مناسب و آب آشامیدنی سالم نداشته و برای غذا هم متوسط هر ۲۰ ساعت یک‌بار یک وعده غذا به آنها داده می‌شده که نصف نان لواش با یک برش سیب زمینی بوده. محل سرویس بهداشتی هم در مناسب نداشته است و به دلیل هراس از ارادل و اوباشی که از قبل در آنجا بودند، بازداشت‌شدگان ۱۸ تیر حتی جرئت نداشتند به‌تنهایی به این سرویس‌های بهداشتی بی‌دروپیکر مراجعه کنند. از طرف دیگر شبانه تراکتورهایی را می‌آوردند و دود گازویل آنها را به داخل کانکس‌ها منتقل می‌کردند، این امر باعث شد که بعد از اصرارهای فراوان، روز سه‌شنبه ۲۳ تیر همگی بازداشت‌شدگان را به زندان اوین منتقل کنند. لازم است این توضیح را بدهم با توجه به اعتراضاتی که صورت گرفته بود، در تاریخ یکشنبه ۲۱ تیر جلسه‌ای در ساعت شش بعدازظهر در محل وزارت اطلاعات تشکیل می‌شود و وزیر وقت اطلاعات در آنجا دستورات مقامات عالی کشور را به دادستان وقت تهران ابلاغ می‌کند که هرچه‌زودتر

ادامه از صفحه ۲

موانعی هم وجود دارد که باید رفع شود اما فکر می‌کنم اگر انتخابات مجلس دهم را مثال بزیم، قدم‌های خوبی به سمت حزب فراگیر برداشته شد. هم اصولگرها به انسجام خوبی رسیدند هم اصلاح‌طلبان توانستند این کار را بکنند». او شاهد این گفته خود را هم در تهران، رأی‌آوردن فهرست امید می‌داند: «مثلا در تهران عموما مردم به دو حزب رأی دادند. عملا کاری به کاندیداهای نداشتند. کسانی در تهران رأی آوردند که سوپری محلمان هم شاید نشان‌دهنده‌شان، اشکالی هم ندارد و وهن نیست. ولی اینکه لیست‌ها باید بگردند افراد قدرتمند را در لیست قرار دهند مهم است و جای خود را داد. نتیجه انتخابات نشان داد که لیست امید و اصلاح‌طلبان اگرچه فراکسیون قدرتمندی شده، فراکسیون اقلیت است و البته همه اینها را به فال نیک می‌گیریم و تلاش می‌کنیم به سمت حزب فراگیر جلو برویم».

برخی بعد از ۷ ماه از نماینده‌شدن‌شان پشیمان می‌شوند

باهر نقبی هم به تجربیات خود از دوران نمایندگی زد و گفت: «به عنوان کسی که در هفت دوره مجلس بودم به صورت کلی بگویم که دوره نمایندگی هرچه تکرار شود، برای یک نفر مفیدتر است و علت آن تجربه

میرمحمد طاهری وکیل خانواده مرحوم روح‌الامینی

پرونده کهریزک ابتدا در دادسرای نظامی مطرح بود. ابتدای مراجعه به پرونده دسترسی نداشتیم اما بعد این اجازه را به ما دادند تا پرونده را مطالعه کنیم. در واقع ناجا این پرونده را شروع کرد و از افرادی که در آن بازداشتگاه بودند تحقیق و بازجویی کرد. تحقیقات مفصلی از هر کدام از افراد شده و اوراق پرونده فراوان بود و مطالعه آنها زمان بسیاری از ما گرفت. من وکلالت خانواده مرحوم آقای محسن روح‌الامینی را برعهده داشتم. کیفرخواست مفصلی در دادسرای نظامی صادر شد. بازپرس فرد شجاع و جوانی بود که دید حقوقی خوبی نسبت به پرونده داشت. کیفرخواست در دادگاه نظامی رسیدگی شد و ۱۲ نفر متهم وجود داشت که بالاترین مقامات انتظامی بودند، البته یک نفر از آنها شخصی بود. تقریبا اکثریت آنها محکوم شدند. مجازات‌های مختلفی در این پرونده در نظر گرفته شد از جمله زندان، حبس و شلاق؛ قصاص هم داشتیم. یک نفر هم از اتهامات تبرئه شد. همه – از جمله اولیای دم- از رسیدگی در دادگاه نظامی رضایت داشتند. از ابتدا هم اولیای دم یعنی آقای روح‌الامینی و همسرشان به دنبال مسببان اصلی این موضوع بودند. هم‌زمان اولیای دم در دادسرای انتظامی قضات، از قضاتی که در پرونده مطرح بودند اعلام شکایت کردند. دادسرای نظامی قضات هم تحقیقات مفصلی را از سه نفر از این افراد انجام داد. نظر دادگاه بر این بود که این سه نفر مرتکب تخلف شدند. بعد از تحقیقی که دادسرای نظامی قضات از آنها به عمل آورد، پرونده ما هم در دادسرای کارکنان دولت مطرح شد. دادسرای کارکنان دولت ابتدا یک قرار منع تعقیب صادر کرد که کلا اتهامات را موجه ندانست اما با اعتراض اولیای دم مواجه شد. قاضی استدلال زیادی کرده بود و نظرش بر جلب درص بود، اما سهل‌انگاری که به صورت گرفت، از اینجاست. در آن زمان آقای مرتضوی خیلی تلاش کرد طرح اتهامات علیه خود را متوقف کند. آقای روح‌الامینی از تمام افرادی که در جنایات کهریزک به هر نحوی و در هر مقامی مشارکت داشتند اعلام شکایت کرد. او گفته بود که من نسبت به همه این افراد تقاضای رسیدگی دارم تا عاملان آن به مجازات برسند. رسیدگی به پرونده بسیار طولانی شد. نهایتا

پرونده به شعبه ۷۶ کیفری استان به ریاست آقای مدیرخراسانی ارجاع شد. در آن شعبه فقط پرونده آقای روح‌الامینی، کامرانی و جوادی‌فر مورد رسیدگی قرار گرفت. جلسات متعددی برگزار شد، البته نمی‌دانم چه اتفاقی افتاد که خانواده آقای جوادی‌فر اعلام رضایت کردند. با وجود این آقای روح‌الامینی با قدرت و شدت هر چه بیشتر پرونده را پیگیری می‌کردند و گفته بودند این موضوع را رها نخواهم کرد. آقای مرتضوی ایرادات متعددی را در آن جلسات مطرح کرد و البته مواردی را که دادگاه به شدت اصرار داشت بیرون از جلسه مطرح نشود را رسانه‌ای می‌کرد. سیاست آقای مرتضوی این بود که از سویی به صورت علنی طلبکارانه رفتار می‌کرد و از سوی دیگر تلاش داشت رضایت خانواده شکات را جلب کند. معمولا صحبت‌های مرتضوی با آقای حیدری‌فر هماهنگ بود. آقای حداد هم در هیچ‌کدام از جلسات دادگاه حضور نداشت و در آن مدت فقط وکیل ایشان دفاع کردند. آقای مرتضوی لایحه‌های بسیاری به دادگاه ارائه می‌دادند. در نهایت منتهی به این شد که نسبت به یک موضوع اتهامی اعلام برائت شد و نسبت به بکی دیگر جریمه شدند. پرونده به دیوان رفت و ما پیگیری خود را از طریق دیوان انجام می‌دادیم. مجددا پرونده به شعبه ۷۹ کیفری استان رفت. متأسفانه پرونده ما با پرونده تأمین اجتماعی که یک موضوع بی‌ارتباط بود ادغام شد. در پرونده ما یک بحث جانی مطرح بود در حالی که آن پرونده مالی بود اما تصمیم قاضی بر این بود که اینها با هم رسیدگی شود. در شعبه ۷۶، پنج قاضی بودند که دو نفر از آنها یک نظر و سه نفر دیگر نظری دیگری داشتند. در روند پرونده قضات متعددی نظارت داشتند که نظرشان بر برائت متهمان بود. من نسبت به احکام و رسیدگی، ایرادات زیادی دارم و به نظر من شکل رسیدگی اصلا مناسب نیست. البته اختیار با قاضی است و ما حق مداخله نداریم و قاضی هم اگر از اختیارات خودش استفاده کند کسی نمی‌تواند ایرادی بگیرد. اما به هر صورت این جزء اختیارات آنها بود و به این پرونده رسیدگی کردند و رأی خود را دادند. مثلا آخرین پیگیری‌ای که داشتم حدود ۲۵ روز قبل بود. نتیجه آن پیگیری این شد که آن دیوان مجددا باید پرونده را به شعبه هم‌عرض ارجاع دهد اما تا امروز هنوز چیزی به دست ما نرسیده است که بدانیم این پرونده به کدام شعبه رفته است. در واقع پرونده کهریزک هنوز به سرانجام نرسیده است.

ادامه در صفحه ۱۹

مسیر طولانی یک پرونده

پروسه‌ای که هنوز منتج به نتیجه نشده

پیمان حاج‌محمودعطار . وکیل دادگستری

• شاید بتوان پرونده کهریزک را یکی از مهم‌ترین پرونده‌های قضائی در سال‌های گذشته دانست، چراکه این پرونده هم دارای اهمیت سیاسی بسیار بالایی است و هم از نظر حقوقی شرایط خاصی دارد. همان‌طور که از سوابق پرونده کهریزک مشخص برمی‌آید و رسانه‌ها مطالب کاملی در این رابطه منتشر کردند، کهریزک یکی از بازداشتگاه‌هایی است که پیش از انتخابات پرحاشیه ریاست‌جمهوری ۸۸ نیز فعالیت داشته است. متأسفانه این بازداشتگاه فاقد استانداردهای حقوقی، بهداشتی، علمی و حقوق بشری در نگهداری زندانیان بود، این اتفاق درباره زندانیانی که به‌صورت موقت در آنجا نگهداری می‌شدند و زندانیانی که دوران محکومیت خود را سپری می‌کردند صادق است. در میان قضات و وکلای این موضوع بیش از سال ۸۸ معروف بود که بازداشتگاه کهریزک حداقل‌های لازم برای نگهداری زندانیان را ندارد. از زمانی که متهمان پرونده‌های مربوط به انتخابات سال ۸۸ به صورت گسترده و غیرمعقول به این بازداشتگاه افرام شدند موضوع وارد شرایط حادی شد، افرادی که کاملا شتاب‌زده و بدون رعایت اصول عدالت منصفانه و آیین دادرسی کیفری بازداشت و تحت بازجویی توسط دادیار حیدری‌فر، معاون وقت دادستان آقای حداد و دادستان وقت یعنی سعید مرتضوی قرار گرفته بودند به هیچ عنوان نباید به این بازداشتگاه اعزام می‌شدند. اصولا افراد دستگیرشده فاقد اتهام، جرم و بزه ارتكابی بودند؛ اما توسط این سه نفر تحت تعقیب قرار گرفتند و به صورت غیرقانونی در بازداشتگاه کهریزک که سابق بر آن محل نگهداری ارادل و اوباش و افراد خاصی بود اعزام شدند. در این رابطه اتهامات متعددی به مرتضوی وارد شد و من در گفت‌وگو با رسانه‌های مختلف بارها این مطالب را بیان کردم؛ دادسرای وقت تهران و در پی آن دادگاه کیفری استان بسیاری از اتهامات را وارد ندانست. اکنون هم شاهد هستیم که پس از طی‌شدن یک پروسه بسیار طولانی رسیدگی در مرحله داسرا و دادگاه کیفری و پس از آن دیوان عالی کشور نتیجه‌ای هنوز حاصل نشد است.

Loake

SHOEMAKERS

ENGLAND

1880

کفش برتر دست‌دوز انگلیسی

پس از ۱۳۶ سال در ایران

نمایندگی و دفتر مرکزی: پایین تراز میدان توحید، خیابان شهید غلامرضا طوسی، پلاک ۱۲۱، طبقه ۴، واحد ۷ و ۸

www.iranloake.ir

تلفن: ۰۲۱ - ۶۶۵۷۸۲۰۸

Loake

SHOEMAKERS

دیروز همچنین «غلامعلی حداد‌عادل» نماینده پیشین مردم تهران در مجلس گفت که اصولگرایان هنوز به یک جمع‌بندی مشخص برای معرفی چهره واحد در انتخابات نرسیده‌اند ولی برسی‌ها ادامه دارد و باید منتظر نتیجه باشیم.